

Inngangen til museet er fra Allée de la grande Coulee – «Lavastrøm-alleen»

VULCANIA

Clermont Ferrand, Frankrike

ARKITEKT: HANS HOLLEIN

Tekst og foto: Christian Emanuel Norberg-Schulz jr.

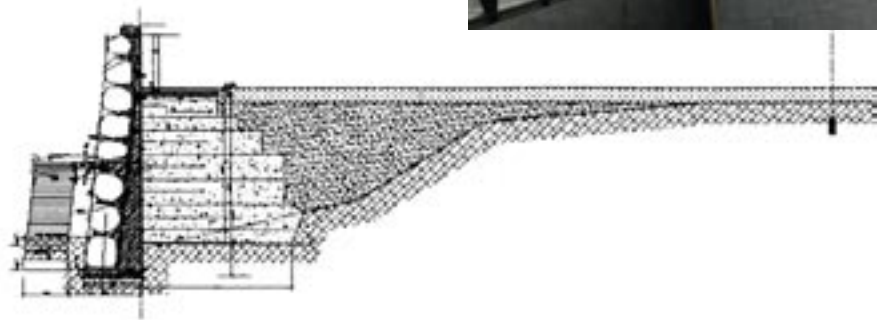
«Vi trengte ned i jorden gjennom lag av skifer, gneis og glimmer, gjennom malm, kobber og brunsten, platina og spor av gull. Urtidens rystelser og jordskjelv hadde senket disse skatter dypt ned i jordens indre. De parallelle lagdelingene av gneisblader og store glimmerskiferstykker reflekterte lyset fra apparatene våre i tusen fasetter og brøt strålene i et lysspill som fikk en til å tro at vi vandret gjennom en kjempemessig, hul diamant.»

Stålplatene i Le Cône er blitt produsert i Tyskland for så å bli videresendt til Taiwan der de har vært behandlet med titandamp. Fargen varierer med sollysets styrke

Det må føles slik for de aller fleste: som å være en romanfigur i Jules Vernes «En reise til jordens indre», når man benytter seg av spiralrampen som fører ned i et ekte krater tyve meter under jorden til utstillingsarealene i den nye Parc Européen du Volcanisme. Det gigantiske Vulcania-senteret er hogget ut av den svarte lavastenen, og markerer et høydepunkt i den 70-årige østerrikske arkitekten Hans Holleins opus.

Vi befinner oss femten kilometer vest for Clermont Ferrand; kanskje ikke et opplagt reisemål hvis man er på gjennomreise i Frankrike. Byen forbindes med Michelin, verdens største bildekk-produsent. Bedriften har satt sitt preg på hele lokalsamfunnet og har vært avgjørende for

sysselsettingen i Auvergne-provinsen. Lukten av svidd gummi er derfor påtagelig når man fortærer en *crêpe* på den maleriske domkirkeplassen. Den karakteristiske logoen, Michelin-mannen, minner oss om at prøvekjøringsbanene ikke befinner seg langt unna.

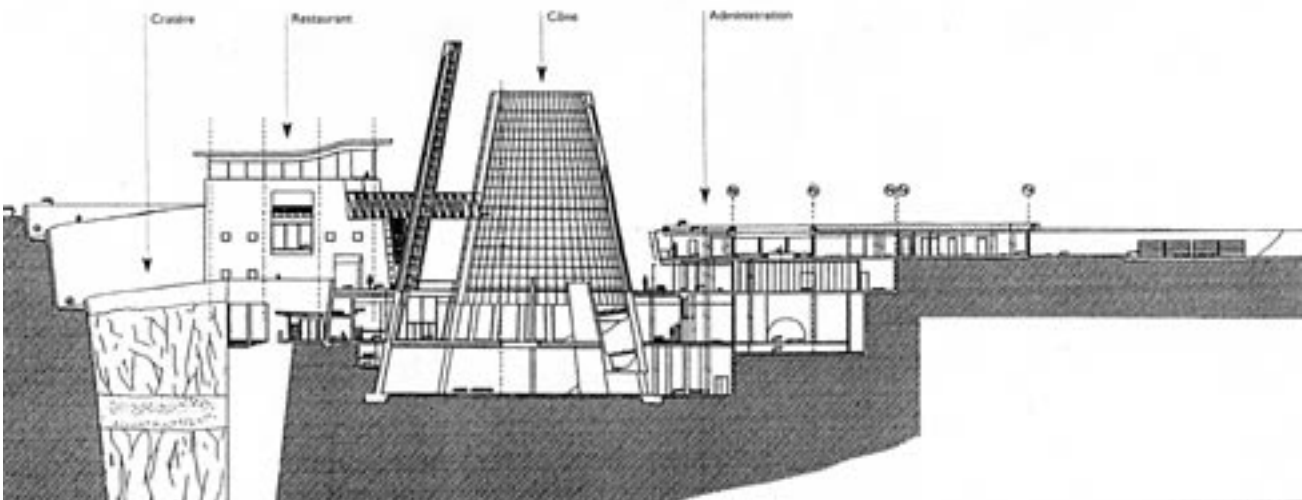
Det er egentlig lenge siden det begynte å buldre i denne delen av Frankrike. Femten kilometer vest for Clermont Ferrand finner man *La*

Chaine des Puys, en kjede av vulkaner som nå har ligget i dvale i omtrent ni tusen år. *Puy de Dome* er den høyeste og rager 1.465 meter over havnivå. I 1992 bestemte tidligere president Valéry Giscard d'Estaing at en tomt på 57 hektar i dette mektige naturområdet skulle utbygges for å romme Den europeiske vulkanparken.

Vulcania-senteret byr på en vitenskapelig oppdagelsesferd der man

Vulcanias arkitektur er streng og dyster, men bærer også preg av eleganse og overmot

vandrer i grotter og huler, mellom geyserer og varme kilder. Man bør sette av en hel dag for å observere utslagene av vulkansk aktivitet og ikke minst for å delta i den forskningsbaserte presentasjonen av vulkaner og andre av jordas og solsystemets geologiske fenomener. De virkningsfulle fremstillingene, der det hverken spares på lys- eller lydeffekter, egner seg godt for skoleklasser. Museet brukes derfor

hyppig til pedagogiske formål. En IMAX-kino gir oss en uforglemmelig opplevelse av katastrofale utbrudd verden over, fra Mount St. Helens til Stromboli. I tillegg kan man ta i øyesyn Katia og Maurice Kraffts imponerende samling av bilder og også av dagligdagse gjenstander som har forandret fasong etter å ha blitt utsatt for asken og lavastrømmen. Ekteparet Krafft hadde forebygging av utbrudd som sin

arbeidsoppgave og klatret i hele 150 vulkaner!

For Hollein og de franske arkitektene i Atelier 4 har det tatt over syv lange år å få virkeliggjort det eventyrlige prosjektet. Første spadetak ble tatt i 1997.

Hans Hollein, som mottok Pritzker Prize i 1985 og som siden har utført flere museumsbygg, må unektelig ha latt seg inspirere av Dantes ned-

Tre fjerdedeler av strukturen er lagt under jorden

stigning til helvete og av myten om «Orfeus i underverdenen». Vulcanias arkitektur er streng og dystert, men bærer også preg av eleganse og overmot. Ifølge arkitektens egne uttalelser dreier det seg her mer om et kunstverk enn et museum.

Bygningene er i harmoni med det omkringliggende vulkanske landskapet, og tre fjerdedeler av strukturen er lagt under jorden. I valget

Det gigantiske Vulcania-senteret er hogget ut av den svarte lavastenen og markerer et høydepunkt i arkitekten Hans Holleins opus.

av materialer er det lagt stor vekt på hensynet til samspillet mellom natur og arkitektur. Blant de miljøvennlige tiltakene på byggeplassen kan nevnes at gravemaskinene hadde vegetabilisk olje som drivstoff!

Det er brukt en helt spesiell betongtype som inneholder basaltgrus, denne ble utviklet i et laboratorium og patentert under navnet Vulcania-betong. 1.440 m² glass, 1.660 m² sink og 1.000 m² kobber har gått med til taktekingen. Et stort glasstak dekker *Le Jardin Volcanique*, museumsavdelingen der man flanerer mellom eksotiske planter som kun vokser på vulkansk grunn.

Inngangen til museet er fra *Allée de la grande Coulee*, eller Lavastrøm-alleen, der murveggen er av lavasten og er hundre meter lang.

Arkitektens genistrek er imidlertid *Le Cône*, et 28 meter høyt, kjegleformet bygg som er i ferd med å bli regionens landemerke. Det har vært tolket som et soltempel. Mens den utvendige veggkledningen består av vulkansk sten, er det benyttet 3.000 kvadratmeter stålplater innvendig. De har dimensjoner som varierer fra 1,25 x 1,5 til 1,25 x 2,5 meter. Platene er produsert i Tyskland, for så å bli videresendt til Taiwan, der de har vært behandlet med titandamp. Det er denne oppskriften som gjør at fargen varierer med sollysets styrke. Og de glødende stålplatenes reflekterer solstråler uten at man blendes.

Ved hjelp av dataprogrammer har man utført beregninger som skulle gjøre kjeglen istand til å tåle alt, fra

sterke vindkast til et eventuelt jordskjelv. Her har Hollein i alle fall vært arkitekt og kunstner på samme tid. Byggekunsten er blitt en iscenesettelse av et vulkanlandskap.

«Dristige vandrer! Stig ned i det krateret som fjellets skygge kysser like før den første juli, og du vil nå Jordens sentrum.»

Da Jules Verne skrev dette i 1864, visste han ikke at temperaturen øker med tretti grader for hver kilometer man trenger ned under jordskorpen. Krateret i Vulcania-senteret får oss til å tenke på romanen. Forskjellen er at man ikke fortaper seg i de underjordiske irrgangene. Heldigvis finner vi til slutt veien opp igjen!

For mer informasjon, sjekk www.vulcania.com

